

B.A.(HS) Semester - 5 (Remedial) (CBCS) Examination
March/April-2025 (NEW COURSE)
Hindi (Foundation (New))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

-
- प्रश्न- १ आँचलिक उपन्यासकारों में फणीश्वरनाथ 'रेणु' का स्थान निर्धारित कीजिए । (१४)
 अथवा
- प्रश्न- १ फणीश्वरनाथ 'रेणु' के व्यक्तित्व एवं कृतित्व पर प्रकाश डालिए ।
- प्रश्न- २ 'मैला आँचल' उपन्यास में व्यक्त समस्याओं पर प्रकाश डालिए । (१४)
 अथवा
- प्रश्न- २ उपन्यास कला के तत्वों के आधार पर 'मैला आँचल' की समीक्षा कीजिए ।
- प्रश्न- ३ 'मैला आँचल' उपन्यास के बालदेव का चरित्र-चित्रण किजिए । (१४)
 अथवा
- प्रश्न- ३ 'मैला आँचल' उपन्यास की कथावस्तु लिखकर उद्देश्य स्पष्ट कीजिए ।
- प्रश्न- ४ आँचलिकता के परिप्रेक्ष्य में 'मैला आँचल' उपन्यास का मुल्यांकन कीजिए ।
 अथवा
- प्रश्न- ४ किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए । (१४)
 (१) 'मैलाआँचल' उपन्यास का परिवेश ।
 (२) 'मैलाआँचल' उपन्यास की संवाद-योजना ।
 (३) 'मैलाआँचल' उपन्यास की कमली ।
 (४) 'मैलाआँचल' उपन्यास का शीर्षक ।
- प्रश्न- ५ निम्नलिखित परिच्छेदों का अनुवाद कीजिए । (१४)
 (अ) हिन्दी में अनुवाद कीजिए: ।

ભારતીય સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામમાં અહીંની નારીઓનો સહયોગ પણ કંઈ ઓછો નથી. તેઓએ વીર પુત્રોને જન્મ આપ્યો, પોતાના પતિઓને દેશની સેવા કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કર્યા, તેમના યુવાન પુત્રોને ગોળીનાં નિશાન બનાવવામાં આવ્યા. કાળજાને પથર બનાવીને તેમણે આ વેદનાને સહન કરી. પતિને કારાવાસની સજા થઈ. ઘરમાં એક દાણોય નથી. શરીર પર વસ્ત્ર નથી, પાસે પૈસા નથી. તેમણે ધીરજથી બધી જ મુશ્કેલીઓનો સામનો કર્યો. પરંતુ પતિને પાછા વળવા માટે લાયક ન કર્યો, એટલું જ નહીં, સમયનો જ્યારે પોકાર થયો, ત્યારે ઘરની ચાર દીવાલો બહાર નીકળીને તેઓ પોતાની જાતે રણભૂમિમાં ફૂદી પડી. તેણે જરૂર પડ્યે હાથમાં તલવાર લઈને શત્રુઓનો સંહાર પણ કર્યો છે.

(બ) ગુજરાતી મેં અનુવાદ કીજીએ: ।

પ્રેમચંદ્ર યહ લેખક દ્વારા સ્વીકૃત ઉપનામ થા । ઉનકા નામ ધનપતરાય થા ઓર જબ ઉન્હોને સરકારી કર્મચારી કે રુપ મેં કહાનિયાં લિખને કી શરુઆત કી તબ ઉનકે દ્વારા નવાબરાય ઉપનામ કા ઉપયોગ કીયા ગયા । અનેકોં ને ઉન્હોં જીવન પર્યન્ત નવાબ કે રુપ મેં હી ચિત્રિત કીયા । જબ બ્રિટીશ સરકાર ઉનકે પ્રથમ છોટી કહાનિયોં કે સંગ્રહ પર પ્રતિબંધ લગાયા તબ પ્રેમચંદ્ર ને નવાબરાય ઉપનામ કા ઉલ્લેખ કીયા । બાદ મેં ઉનકી સમી કહાનિયાં ઓર ઉપન્યાસ પ્રેમચંદ્ર કે ઉપનામ સે પ્રસિદ્ધ હુએ । પ્રેમચંદ્ર કા સમય ભારતીય ઇતિહાસ કા વિશેષ મહત્વપૂર્ણ સમય થા । ઇસ સમય કે દોરાન ભારત અપની આજાદી કે લીએ સ્વતન્ત્ર-સંગ્રામ ખેલ રહા થા । પ્રેમચંદ્ર કી છોટી કહાનિયોં ઓર ઉપન્યાસોં મેં ભારત કી આબાદી કે પ્રયત્નોં કી ફલક દેખને કો મિલતી હૈ ।
